

Södertörns högskola | Lärarutbildningen med interkulturell profil, 210p
Kandidatuppsats 15 hp | Utbildningsvetenskap | Vårterminen 2010

“Vi måste hänga med, det här är deras vardag”

– En studie om Internets frammarsch, om den digitala generationsklyftan i undervisningen

Av: Josephine Åberg
Handledare: Bernt Skovdahl

Abstract

Title: How to guide young students on the Internet in the classroom

Author: Josephine Åberg

Supervisor: Bernt Skovdahl

Program: Teacher Education Programme at Södertörns University.

Date: April 2010

The aim of my study is to look at two specific schools and their work with Internet in the classroom and compare their work to what experts say about how you should educate. The study focuses on how teachers guide the students to be critical to the information they encounter on the internet. What do the experts say? How should the teachers work with Internet in the classroom? What do the teachers say about their work with Internet? What do the teachers say regarding children and the Internet? To answer these questions I have interviewed two teachers from different schools, which had classes with children 6 to 8 years old. The schools are very different from each other concerning investment on Internet devices in the classroom. I have also interviewed two experts on the subject who are working for organisations concerned with children's use of the Internet.

I have related my findings to older research, Marc Prensky's terms Digital Natives and Digital Immigrant are frequently used in the study. I found that the work with and understanding of Internet depended on what generation the teacher belonged to. Older teachers are Digital Immigrants while the younger teachers are Digital Natives who have been brought up with digital media. According to Prensky and other experts it's important that teachers learn to communicate in the style of their students, and give Internet a place in the classroom. Children are spending much time on the Internet and it's important, according to the experts, to guide the children and learn them to be critical to the information they come across.

Key Words: Internet, education, children culture, Digital Immigrant, Digital Native

Nyckelord: Internet, utbildning, barnkultur, digitala immigranter, digitalt infödda

Innehållsförteckning

1	Inledning	5
1.1	Bakgrund	6
1.2	Syfte	7
1.3	Frågeställningar	7
2	Organisationerna	8
3	Tidigare forskning	10
3.1	Internetanvändning	10
3.2	Tekniken en fara?	11
3.3	Skolan och Internet	11
4	Teori	13
4.1	Barnkultur, digitalkultur	13
4.2	Den virtuella fritidsgården	13
4.3	Digitala infödda och immigranter	14
5	Metod	16
5.1	Forskningsetik	16
5.2	Urval	17
5.3	Organisationer/expertyper	18
6	Resultat och analysredovisning	19
6.1	Skola Söder	19
6.1.1	Arbetet i klassrummet	20
6.1.2	Elever och Internet	21
6.1.3	Utveckling till ett positivt användande	22
6.2	Skola Öster	23
6.2.1	Arbetet i klassrummet	23
6.2.2	Elever och Internet	24

6.3	Sammanfattning av skola Söder och Öster.....	25
6.4	Vad säger experterna?	28
	Johnny Lindqvist.....	28
6.4.1	Barn och Internet.....	29
6.4.2	Vad kan då skolan göra?	30
6.5	Ewa Thorslund.....	30
6.5.1	Barn och Internet.....	31
6.5.2	Vad kan då skolan göra?	31
6.5.3	Sammanfattning av intervjuerna med experterna.....	32
7	Slutsatser	34
8	Käll- och litteraturförteckning	37
	Bilagor	39
8.1	Bilaga 1 - Intervju med experterna.....	39
8.2	Bilaga 2 – Intervju med lärarna	41

1 Inledning

Jag har valt att skriva ett examensarbete om barn och Internet. Internet har länge varit ett positivt verktyg för kunskap men de problem som dyker upp nu är om barnen verkligen förstår det som de möter ute på nätet. Internetanvändningen är nere redan på förskoleåldern, detta enligt en pilotstudie publicerad av World Internet Institute om ungas Internetvanor. I studien *Unga svenskar och Internet 2008* kan man läsa att nästan alla barn har tillgång till Internet och var femte 3-åring och varannan 5-åring har börjat vara ute på Internet. När väl barnen kommer upp i skolålder är nätet en självklar del av vardagen. (Findahl, Zimic, 2008) Barn är mycket skickliga gällande datorer och andra digitala medier medan den äldre generationen kan se de digitala medierna som något främmande och i vissa fall skrämmande, då vuxna i vissa fall själva inte kan hantera och förstå hur tekniken fungerar. Den generationsklyfta man kan urskilja mellan vuxna och barn kan härledas till den digitala revolution som har skett det senaste decenniet. Datorn har blivit en självklar del av barnets vardag, för att ge ett exempel kan man ta barnprogrammet Bolibompa som sänds på den statliga tv-kanalen SVT. Varje kväll sänds programmet och efter varje avsnitt kan man gå in på deras hemsida för att fortsätta titta på olika avsnitt samt spela spel kopplat till programmet. Barn så små som två år tittar på programmet och blir matade med informationen att de har möjlighet att gå ut på nätet. Att gå ut på hemsidan kräver kunskap om Internet. Vad man kan läsa på Bolibompas sida för föräldrar kan man antyda att föräldrarna har en slags guidande roll, eftersom många av barnen inte kan läsa än. Barn får då redan från tidig ålder lära sig att bli skickliga på öga-hand-koordination ute på nätet och får då ett försprång med att förstå hur sidor fungerar, hur man bl.a. klickar sig vidare samt hur man får upp en hemsida. Vad jag vill säga med detta är att redan från småbarnsåldern lär sig barnen att använda datorn. Senare i livet när barnen når skolåldern är de ofta bättre på att använda den nya tekniken än de vuxna, dvs. den fingerfärdighet som krävs. Men enligt en artikel publicerad av skolverket menar forskarna Louise Limberg och Jon Hoem att skicklighet gällande datorer inte automatiskt leder till att eleverna kan dra nytta av och förstå den information de möter. Det krävs att skolan tar sitt ansvar att eleverna får den kunskap de behöver för att bli informationskompetenta. (Pålsson, 2008)

1.1 Bakgrund

Dagligen möter barn men även vuxna sidor som man behöver vara kritisk till när man vistas ute på nätet. Man behöver kunskap om källkritik, hur man gör för att förstå om källan är relevant eller inte, detta gäller inte enbart faktasidor utan även sidor så som YouTube som är en mycket populär sida bland så väl vuxna som barn. Det behövs även ett kritiskt och reflekterande sätt att hantera situationen på nätet gällande de sociala sidor där barnen vistas och pratar med varandra samt delar med sig av bilder. Ewa Thorslund skriver i sin bok *Säker på nätet?* att vuxengenerationen inte har mycket erfarenhet gällande Internet, många kan ha kunskap om tekniken i sig men inte hur man kan stödja den unga generationen i mötet med den. Hon menar att det är viktigt att vi lär barnen källkritik så att barnen själva kan bedöma den information de möter. (Thorslund, 2007) Med både Skolverkets artikel och Thorslunds åsikter i ryggen kan man undra hur det verkligen ser ut på svenska skolor i landet. Jag har därför valt att titta närmare på hur olika skolor arbetar med Internet och om det finns ett arbete kring källkritik på Internet. Jag kommer även att intervjua personer från olika organisationer som arbetar aktivt med att sprida kunskap kring barns Internetanvändning. Jag kommer sedan att göra en jämförelse kring vad som sker på skolorna och vad de personer som arbetar aktivt med Internetfrågor säger.

Arbetet kommer att vara relevant och intressant för de som arbetar med barn men även de vuxna som har barn omkring sig. Det är viktigt att ta upp denna fråga där man tydligt kan se i rapporter att Internetanvändningen går neråt i åldrarna. Hellqvist och Öhrlund (2008) menar att vuxna har ett ansvar för barn, att stötta, trösta och förstå och hjälpa till även ute på nätet. För att stärka detta tar jag läroplanen för grundskolan, Lpo94, till hjälp. I Lpo94 står det att eleverna ska utveckla sin förmåga att kritiskt granska fakta samt utveckla en beredskap för framtiden. (Lpo94) Beredskap är ett brett ord som man kan ta in många olika perspektiv på men ett av dem bör då vara Internet då det är en självklar del av den moderna vardagen. Internet och har en stor plats i samhället och att kunna hantera Internet ses som en självklarhet i många fall, det krävs då att barnen lär sig att vara källkritiska till det som de möter. Det finns dock en digital generationsklyfta mellan elever och lärare vilket i många fall gör att man från den äldre generationen inte förstår vikten av den nya tekniken. Dock står det i kursplanen för svenska att eleven ska kunna kritiskt granska, värdera och tolka olika budskap och källor. Med tanke på att datorn är ett verktyg i skolan som används bör eleverna få hjälp och kunskap

om hur man hanterar det man kan finna på Internet. Att förstå och kunna möta den nya tekniken är ett sätt att utveckla en beredskap för framtiden då tekniken är ett verktyg som används dagligen i samhället.

1.2 Syfte

Syftet är att se hur två specifika skolor i Stockholmsområdet arbetar med Internet i undervisningen. Om det finns något arbete kring Internet och vad man i sådana fall fokuserar på. Detta ska sedan jämföras med vad några organisationer/expertyper på området säger om barns Internetanvändning och deras vision om hur lärare bör arbeta med Internet tillsammans med elever.

1.3 Frågeställningar

Hur kan man vägleda barn till att vara kritiska till den information de möter på Internet?

Hur kan man hjälpa eleverna till att förstå och ta ansvar för sin roll på Internet?

Frågor till lärare:

Vad säger lärarna om sitt arbete kring Internet?

Vad anser lärarna om barns användning av Internet?

Frågor till experterna:

Vad säger experterna om barns användning?

Vad tycker experterna man bör göra för att hjälpa barnen?

2 Organisationerna

Jag har intervjuat Ewa Thorslund och Johnny Lindqvist som är experter på området barn och Internet. Thorslund och Lindqvist är kopplade till olika organisationer som arbetar med att skapa trygghet för barn på Internet, de har även arbetat fram en hemsida till för pedagoger till för att hjälpa dem i deras arbete. Här nedan följer en förklaring till de organisationer, hemsidor som de både är aktiva inom.

Surfa Lugnt

Med Surfa Lugnt vill man höja vuxnas kunskaper om barns och ungas vardag på Internet på en nationell nivå. Organisationen stöds av Sveriges regering där syftet är att lyfta fram det positiva med ungas liv på nätet så som kommunikation och kunskapsutbyte. Surfa Lugnt har som mål att nå ut till vuxna i barnens närhet som föräldrar och pedagoger och ge dem mer kunskap om Internet och hur man kan hantera svårigheter som kan uppstå som bland annat e-mobbing och integritetsfrågor. På Surfa Lugnt finns även en panel där man kan ställa frågor och få svar från kunniga experter på området. Surfa Lugnt arbetar för att öka tryggheten på nätet. Bakom sidan står svenska företag och myndigheter och ideella organisationer.

Medierådet

Medierådet är en kommitté inom regeringskansliet som lyder under Kulturdepartementet. Medierådet har inget slutmål eller tidsbegränsning vilket gör att den skiljer sig från många andra råd. Rådet är ett kunskapscentrum om barn och ungas medievardag där syftet är att minska riskerna med de medier barn och unga stöter på. Man arbetar med alla medier med rörliga bilder som Internet, tv, dataspel och film. Man vill bl.a. med rådet sprida kunskap om ny forskning på området, verka för en ökad medieundervisning i skolan samt skydda och stärka barn och unga i dagens medielandskap.

Unga Och Internet

Unga och Internet är en hemsida som Johnny Lindqvist och Ewa Thorslund står bakom. Hemsidan är till för lärare och andra pedagoger i barns och ungas närhet. Hemsidan är uppbyggd på olika fall s.k. case. Casen är färdiga lektioner där man tillsammans med elever ska diskutera och försöka lösa problem som uppstår ute på nätet men som tar sig uttryck i skolan. Materialet är gratis och kan laddas ner direkt från sidan. Hemsidan är fortfarande under uppbyggnad enligt skaparna.

3 Tidigare forskning

3.1 Internetanvändning

2009 gjordes en undersökning om unga svenskars Internetvanor där man i undersökningen har kommit fram till att Internet sakta men säkert fortsätter att sprida sig. 83% av befolkningen över 16 år har tillgång till en dator. Tillgången till datorer har flyttats från arbetsplatsen till hemmet, där man spenderar allt mer tid framför datorn. Ungdomar är de flitigaste användarna, desto yngre man är i denna målgrupp, 16-25 år, ju mer tid spenderar man framför datorn. Man kan även utläsa i rapporten att de yngre barnens Internetanvändning ökar, detta kan härledas till den nya generationens föräldrar som även de är vana vid datorer. För att tydligt visa förändringen som har skett kan man jämföra siffror från tidigare rapporter. För 3-4 år sedan var den lägsta åldern, där minst 50 % av ålderskategorin börjat använda Internet, nere på nioårs-ålder, medan 2009 ligger gränsen närmare fyra år. (Findahl, 2009)

Vad man gör ute på Internet är beroende på vilken generation man tillhör. För unga människor är Internet ett ställe för underhållning lika mycket som ett informations- och kommunikationsmedium som återfinns hos den äldre generationen. Man kan tydligt se att användarna är mer aktiva idag än för två år sedan. (Findahl, 2009) Dock bör man inte glömma att barn och ungdomar gör ungefär samma saker framför datorn nu som man gjorde förr i ett annat sammanhang, skillnaden är att tekniken har förändrats. Hans Erlandsson tar upp några exempel gällande förändringen, förr umgicks man oftare på ungdomsgårdar medan man nu umgås med vänner på digitala mötesplatser, s.k. Communitys. Förr träffades man ansikte mot ansikte och diskuterade med sina klasskamrater medan nu så gör man detta framför en dataskärm på de olika Communitys man är medlem av. (Erlandsson, 2006)

3.2 Tekniken en fara?

Den digitala kulturen som barn och unga lever i idag skapar ständiga debatter i media. Man hör oftast hur farligt det är på Internet och inte vilka fördelar som Internet bidrar med. Man kan jämföra detta med tidigare tekniker som har skapat debatt i media så som tv:n som skapade en het debatt när den kom. Nu är Internet inne i en liknande debatt där man på sidor ämnade för föräldrar kan läsa om tips om hur man ska hantera situationer där man kan behöva ta upp en diskussion kring barns Internetanvändning. Det skrivs böcker om hur man ska handskas med de problem som kan uppstå. Dock tycks det finnas en positiv syn på Internet trots titlar som får en att anta att de skulle vara förespråkare för en datorfri uppfostran. För att ta några exempel kan man läsa i Ewa Thorslunds bok *Säker på nätet?*(2007) att man som vuxen inte kan blunda för det faktum att datorn kan skapa små och stora problem. Dock kan man inte som vuxen förbjuda datorn utan man måste engagera sig och försöka förstå för att nå fram. I Dag Öhrlunds och Per Hellqvist bok *Skydda ditt barn på Internet* kan man läsa i början av stycket avsett för föräldrar: ”Det enda vi inte vill är att skrämma dig. Att få dig att dra ut sladden eller kasta ut datorn. Dels finns det ingen anledning, dels skulle det inte hjälpa.” (Öhrlunds, Hellqvist; 2008,13)

3.3 Skolan och Internet

Samhället har förändrats med datorns frammarsch vilket även har påverkat skolan. Det pågår projekt där man rustar upp både skola och pedagoger. PIM, praktisk IT- och mediekompetens, är ett sådant projekt från skolverket sida där man utvecklar pedagogers IT-kompetens. Tanken är att pedagoger ska få en bra grund att stå på för att känna sig trygga att använda och undervisa med Internet som verktyg. Elza Dunkel forskar om hur unga handskas med Internet med dess utmaningar och möjligheter. Hennes forskning visar på att skolan inte hänger med i den snabba digitala utvecklingen som sker. Elever spenderar stor del av sin fritid på nätet där de reflekterar, analyserar, samarbetar, diskuterar och får utbyte och kan dela med sig av sina egna erfarenheter. (Dunkels, 2010) I en intervju publicerad av Skolverket berättar Dunkel att skolan behöver ta del av barn och ungas informella lärande ute på Internet. Det är viktigt att man i undervisningen efterliknar de plattformar som barn och unga vistas på för att göra undervisningen mer intressant. Genom att förändra undervisningen efterliknar man det samhälle som de unga lever i idag och de får färdigheter och kunskaper som eleverna behö-

ver utanför skolan. (Pålsson, 2010) Dock visar en rapport som skolverket har gjort att skolan ligger efter i den tekniska utvecklingen. Enligt rapporten har en lärare av fyra en egen dator i den kommunala skolan. När det kommer till elever går det sex elever på varje dator i grundskolan, i de fristående skolorna är siffran något bättre. I rapporten kan man även läsa att majoriteten av lärarna som var med i undersökningen uppger att de har behov av kompetensutveckling inom ett eller flera områden för att kunna arbeta med IT i undervisningen, ett av dessa områden var källkritik. (Thullberg, Millstram, 2009;16) Skolverket har även tittat närmare på hur dataanvändningen ser ut utifrån vad eleverna tycker och tänker. I årskurs 4-6 används datorn inte särskilt ofta, 45 % av eleverna använder datorn i skolan mer sällan än en gång i månaden. Men trots detta anser eleverna sig ha gott självförtroende gällande användningen av datorer. 48 % av de tillfrågade eleverna i årskurs 4-6 anser sig själva vara ganska bra och 43 % anser sig själva vara mycket bra. (Thullberg, Millstram 2010; 7-10)

4 Teori

4.1 Barnkultur, digitalkultur

Gunilla Hallén (2007) säger att barndom har en kulturell betydelse vilket samhället tillskriver speciella kännetecken. De föreställningar vi har idag om barndom kan enligt Colin Heywood (2005) kopplas ihop med termer som lek, utbildning samt förberedelser för livet som vuxen. Barnkultur är ett mer komplext begrepp och kan både vara kultur som vuxna har skapat för barn samt kultur som barnen har skapat själva så som barns egna kulturella uttryck och tillhörigheter. (Hernwall, 2003) I det moderna samhället kan man hitta ett stort kulturellt utbud för barn så som teater, festivaler, musik och dans, denna kultur är gjord av vuxna för barn. I detta examensarbete är inte denna kultur det primära utan den kultur som barnen och de unga själva har skapat, det som händer på Internet, i den digitala kulturen. Enligt Hernwall (2003) är datorn ett vanligt inslag i barnets vardag, deras kultur. En kultur som samtidigt är lokal och global. Den digitala kulturen är en kultur som barn och unga är födda in i medan vuxna inte är det. Detta kan skapa oförståelse för en okänd kultur för den äldre generationen. På Internet umgås, leker och skapar barn och unga, det samma som man gjorde tidigare utan datorns hjälp. Barnkulturen håller på att förändras och den digitala barnkulturen tar mer och mer plats i barnens liv.

4.2 Den virtuella fritidsgården

Idag har den digitala tekniken kommit att ha en högst betydande roll för barnkulturen. Man kan då undra vad barn egentligen gör ute på nätet? Ett urval av de sidor barnen vistas på är sidor kopplade till olika tv-program, spelsidor och Communitys där de unga skapar ett nätverk av vänner. Många vuxna kan tycka att dagens barn inte gör något när de sitter framför en datorskärm, men det händer mycket som många kanske inte förstår. Som Öhrlund och Hellqvist säger är Internet som en virtuell fritidsgård där barnen vistas utan några vuxna i närheten.

(Öhrlund, Hellqvist, 2008) Jag har valt att använda deras uttryck då många andra författare och organisationer stödjer idén om att vuxna saknas på nätet. Barn och unga spenderar mycket tid på Internet, mer än för bara något år sedan. Internet har blivit ett verktyg för kommunikation där barn och unga integrerar med varandra men det är likväl en plats för lek och skapande. På Internet har man möjlighet att både vara konsument och producent. Det är här skolan kommer in som ett stöd för eleverna i mötet med Internet. Att eleverna får möjlighet att förstå den kontext de lever i ute på nätet och samtidigt förstå den information de möter.

4.3 Digitala infödda och immigranter

Jag har valt att använda mig av Marc Prenskys begrepp de digitalt infödda och de digitala immigranterna, Digital Native och Digital Immigrant. (Prensky, 2001) Det finns en generationsklyfta mellan den digitala åldern som dagens barn och unga växer upp med och den äldre generationen som inte ser den nya tekniken som en självklar del av vardagen. Varför jag har valt Marc Prenskys begrepp är för att de ger en klar bild över vilka skillnader man kan se mellan de olika generationerna. Prensky menar på att de digitala immigranterna kan liksom alla immigranter, försöker att anpassa sig i den nya kultur de befinner sig i, men med sin ”accent” vilket kännetecknas av deras förflutna. Den digitala immigranta accenten kan visa sig i att personer väljer att använda sig av Internet som ett andra alternativ för informationssökning, till skillnad från de digitalt infödda som ser datorn som ett förstahandsval. De digitala immigranterna väljer oftast att läsa instruktionsboken innan de startar upp ett nytt program eller produkt istället för att anta att programmet kommer att hjälpa dem på vägen. Den digitala kulturen som vi lever i idag har medfört ett nytt språk som den yngre generationen använder sig av, ett språk som används vid nyttjande av datorer, Internet och digitala spel. Prensky menar att det finns risker med lärare som tillhör den digitala immigranta generationen.

...The single biggest problem facing education today is that our Digital Immigrant instructors, who speak an outdated language (that of the pre-digital age), are struggling to teach a population that speaks an entirely new language. (Prensky, 2001;2)

Prensky anser att det är viktigt att man som lärare tar till sig den nya digitala tekniken som den yngre generationen använder, annars finns det risk att man inte får med eleverna i undervisningen. (Prensky, 2001)

Enochsson (2007) har sett att lärare i sitt beskrivande av sitt agerande i klassrummet lever kvar i det gamla tänket kring mognad, speciellt när det kommer till informationssökning. Många lärare argumenterar för att barnen inte är tillräckligt mogna för att kunna hantera mängden information de möter eller de faror som finns på Internet, därav undviker man att undervisa om Internet.

5 Metod

Med detta arbete vill jag få reda på hur man arbetar på två specifika skolor samt intervjua experter på området Internet och barn. Jag har därför valt att göra en kvalitativ studie med intervjuer som grund. Man vill med en sådan studie få förståelse för världen utifrån undersökningspersonernas synvinkel och deras erfarenheter. Intervjun bygger på ett samtal mellan intervjuaren och den intervjuade där kunskap utbytes. (Kvale, 1997) Jag har valt att använda mig av en intervjuguide som inte behöver hålla sig till en specifik ordning utan är mer ett stöd till samtalet. Jag har därför hoppat mellan frågor beroende på vad den intervjuade har sagt. För att inte störa samtalet har jag spelat in intervjun, på så sätt har jag lättare kunnat vidareutveckla deltagarnas svar och återkoppla dem för att se att jag har förstått svaren rätt. Varje intervjudeltagare har haft möjlighet att tillägga saker om de har ansett att viss information inte har kommit fram ur frågorna. Tre personer av de fem intervjuade tog denna chans, oftast då som en sammanfattning av vad som sagts tidigare eller ett förtydligande som de har tänkt ut under intervjutillfället. De fördelar man kan se med kvalitativa metoder är att forskaren kan gå på djupet mer än vad man kan göra vid en kvantitativ metod. Följdfrågor är en annan fördel vilket bidrar till en bättre förståelse. (Möller, 2009)

5.1 Forskningsetik

I studien har jag tänka på de etiska aspekterna vid intervjuerna. Jag har därför utgått ifrån Vetenskapsrådets forskningsetiska principer inom humanistisk och samhällsvetenskaplig forskning. Vetenskapsrådet har satt upp fyra allmänna huvudkrav för forskning.

1. Informationskravet – Forskaren ska informera deltagare om syftet med forskningen samt att det är frivilligt.
2. Samtyckeskravet – Forskaren ska inhämta samtycke från deltagarna samt i vissa fall få samtycke från föräldrar/ vårdnadshavare då barn deltar.

3. Konfidentialitetskravet – Deltagarna ska få största möjliga konfidentialitet och personuppgifter ska förvaras så att obehöriga inte kan ta del av dem. Dock är detta krav inte generellt utan om en person ska publiceras måste man ha fått samtycke.
4. Nyttjandekravet – Uppgifter som har insamlats om enskilda personer får inte användas utanför forskningen. (Vetenskapsrådet, 2002)

Jag började med att ta kontakt med skolor via mail till rektorer som sedan fick föra förfrågan vidare. Jag förklarade då vad arbetet skulle komma att handla om så att lärarna fick kännedom om ämnet. Jag kontaktade Surfa Lugnt och kom då i kontakt med Johnny Lindqvist och Ewa Thorslund.

Innan intervjun började jag med att än en gång beskriva mitt arbete så att personen fick en uppdatering samt vart jag kom ifrån. Jag har i min undersökning valt att göra lärarna och skolorna anonyma. Däremot vid intervjun med experter på området har jag valt att nämna Ewa Thorslund och Johnny Lindqvist vid namn av den anledningen att deras arbete är offentligt och för att kunna hänvisa till organisationer, projekt samt skriven litteratur. Jag har fått samtycke från båda.

5.2 Urval

Jag kontaktade många skolor i stockholmsområdet för intervju. Vilka skolor det var hade ingen större betydelse, jag kontaktade både kommunala och privata skolor. Det var dock svårt att få tag på intervjupersoner som skulle kunna tänka sig att ställa upp. Jag valde att kontakta lärare från år fem och neråt, då jag utbildar mig till lärare för de yngre åren. Jag tyckte heller inte att det spelade någon större roll vilket kön läraren tillhörde, utan jag lät slumpen avgöra vad det blev. Jag fick relativt snabbt svar från en skola söder om Stockholms innerstad som kunde tänka sig att ställa upp. Skolan kommer i detta arbete att kallas för skola Söder. Skola Söder var en skola som hade kommit långt i den tekniska utvecklingen gällande undervisningen. Med de gensvar jag fick från de övriga skolorna jag kontaktade kan jag dra slutsatsen om att många skolor är aningen rädda för mitt ämne. De sade sig ha svårt att ställa upp då de inte använde sig av Internet i undervisningen samt kände att de inte hade tillräcklig kunskap om datorer. Jag försökte dock förklara att det inte krävdes något arbete med Internet

i klassrummet för att jag skulle kunna intervjua dem, utan att det var viktigt att få med även de skolor och lärare som inte arbetar aktivt. Fick likväl ingen respons. Jag valde då att vända mig till en skola jag tidigare har haft vfu på, valde då inte min tidigare handledare utan en annan lärare på skolan. Jag kan se fördelar med detta då läraren kan känna sig tryggare att delge information och tankar då jag inte är främmande, eftersom ämnet i sig verkade ha en oroande effekt. Den andra skolan kommer jag att kalla för skola Öster. Skolorna är väldigt olika i deras satsning på Internet i undervisningen, skola Söder har satsat stort på digitala medel i klassrummet medan skola Öster inte har denna satsning.

Arbetet kommer att grunda sig på de två lärarna och deras skolas sätt att arbeta med Internet, vad de själva anser om Internet och barns användning av det. Detta arbete går inte att generalisera på grund av dess storlek samt val av metod, utan arbetet ger en inblick i hur det ser ut på dessa specifika skolor utifrån de två lärarnas synvinkel och arbetssätt.

5.3 Organisationer/expertes

Jag har fått möjlighet att intervjua Johnny Lindqvist som är en av experterna på Surfa Lugnt. Han bedriver även hemsidan UngaochInternet tillsammans med Ewa Thorslund som han även har skrivit boken *Ungas Integritet på nätet* tillsammans med. Thorslund är IT-konsult, förutom det är hon ledamot i medierådet, har skrivit boken *Säker på nätet?* samt sitter i styrgruppen för Surfa Lugnt. Jag har intervjuat de båda på deras arbetsplatser då detta var ett smidigt sätt att få tid att tala med dem.

6 Resultat och analysredovisning

Att en majoritet av alla barn och unga vistas ute på nätet har tidigare visats genom rapporten Unga svenskar och Internet. (2009) Dagens barn och ungdomar är uppvuxna i den digitaliserade världen vi lever i. De kommer inte ihåg eller har aldrig upplevt hur det var att leva utan alla dessa tekniska verktyg. Internet bjuder inte enbart på fantastiska möjligheter och informationstillgångar utan på nätet möter man även provokationer och utmaningar mot samhällets värdegrund som skolan förmedlar. Pedagoger måste få hanteringsmodeller för att på ett effektivt sätt kunna hantera nätets positiva potential. (Johansson, Lindblom, Rask 2007;27) Men hur ser det då ut på svenska skolor? Jag kommer här nedan att redovisa vad två skolor, i Stockholmsregionen, säger om användningen av Internet i undervisningen och hur de vägleder sina elever ute på Internet.

6.1 Skola Söder

På skola Söder är IT en växande del av verksamheten. Eleverna får redan från år 1 gå till data-salen för att lära sig allt från att spara texter till att gå ut på nätet och skriva mail. Lärarna får även gå PIM- utbildning för att öka sin IT-kompetens. I varje klassrum på skolan finns det smartboard som lärarna har möjlighet att använda. SMART Board är en interaktiv tryckkänslig skrivtavla kopplad till en dator. Storleken varierar mellan olika modeller med den kan jämföras med en whiteboard. SMART Boarden har touch funktion vilket gör att man med fingret kan styra datorns applikationer.

Jag har intervjuat en lärare från en klass 1. Martin, som han kommer att kallas i detta arbete, har arbetat på skolan i fyra år sedan han blev behörig lärare. Martin har gått PIM-utbildningen, vilket ger en grundläggande färdighet inom olika program, dock gjorde han den på en vecka då han redan kunde allt sedan tidigare. Förutom PIM har Martin ingen utbildning

inom IT men trots detta har han monterat ner whiteboarden och ersatt den fullständigt med den interaktiva tavlan. Han har ett intresse för tekniska medier vilket har hjälpt honom att lära sig programmen för smartboarden. Martin är född i början av 80-talet och anser sig hänga med i tekniken. Martin kan utifrån Preskys kriterier vara en digitalt infödd som ser tekniken som självklar. Han låter programmen leda honom till kunskap och ser datorn som en möjlighet att vinna mer kunskap.

6.1.1 Arbetet i klassrummet

Martin har startat upp en blogg för klassen. På bloggen kan man läsa vad eleverna tidigare har arbetat med, det läggs upp ett veckobrev varje vecka så att föräldrar lätt kan ta del av det. På bloggen står det även vad som kommer att hända under veckan, dagens planering samt bland annat lunchmenyn.

Dagen börjar med att tavlan står på varje morgonen så att föräldrar som lämnar, men även barnen, kan läsa. Vid samlingen varje morgon har en av eleverna ansvaret att läsa upp dagens program. De får själva scrolla på sidan för att hitta informationen. Martin berättar att många lärare tror att det tar extra lång tid att lägga upp informationen på nätet, men de har fel. Han synkar sin gmail-kalender så att den direkt kommer upp på bloggen. På så sätt behöver han inte, som många andra lärare gör, föra över information från en kalender till en annan. Martin fortsätter med att berätta att skolans hemsida även har en bra fungerande blogg men att hans mål var att eleverna själva skulle få möjlighet att kommentera och ta ansvar. Dock under elevernas första år har de behövt mycket hjälp från Martin att lägga upp saker, men han poängterar att ju äldre eleverna blir desto självständigare blir de. Till nästa år ska eleverna få mer ansvar och kunna dokumentera mera själva på bloggen. På bloggen får eleverna bl.a. tillsammans med en vuxen skriva recensioner om böcker, visa upp projekt de har arbetat med, men en viktig del att tänka på när detta görs är att inte skriva personliga saker. Martin har fått tillstånd av föräldrarna att skriva ut elevernas första namn men bilder måste han tänka på extra, en av hans elever får nämligen inte vara med på bild. Martin poängterar dock att det inte är eleverna som är intressanta på en bild utan vad de gör, på så sätt behöver inte eleverna vara med på bild.

Martins klassrum är av en helt ny era. Smartboarden är den centrala tavlan, där allt skrivs och dokumenteras på. Han använder sig av OH-kamera när han har högläsning så att bokens text kommer upp på smartboarden. På så sätt kan alla hänga med i texten och han, som lärare, har möjlighet att röra sig i klassrummet. Eleverna har möjlighet att gå ut och dokumentera med HD-kamera som de sedan kan koppla till smartboarden och redovisa för klasskamrater samt lägga ut på bloggen. Bloggen samt Internet över lag genomsyrar hans undervisning dagligen. Eleverna har även en lektion i veckan med datakunskap, där de får gå till en datasal och lära sig bl.a. att skriva texter, spara texter i olika program samt skriva mail. Föräldraresponsen har varit mycket positiv. Martin tror att det beror på medievana föräldrar som förstår och själva kan IT.

6.1.2 Elever och Internet

Vad gör nu eleverna som har en stor tillgång till nätet i skolan ute på Internet? Martin berättar att hans elever redan från förskoleklass är stöpta i den digitala världen. De reflekterar inte över när de är ute på Internet eller om de är ute på Internet. Att de arbetar med Internet i skolan är en sådan självklarhet att de själva inte kan förstå att det skulle vara något speciellt. Två av Martins elever har en egen blogg utanför skolan där de skriver om sina favoritdjur. Martin berättar även att det är många som går in på bloggen hemifrån samt spelar spel i den mån de får. Medievana föräldrar kan vara en bidragande faktor till elevernas vistande på nätet. Martins elever vistas ännu inte på Communitys som facebook eller chatprogram som msn. Martin upplever att eleverna inte spenderar speciellt mycket tid på nätet. Eleverna har möjlighet att använda datorerna i klassrummet på fritids ”På fritids har jag sagt att de får använda datorerna hur mycket de vill om de gör skapande grejer, typ skriver, håller på med bilder eller bloggen men inte spel. Jag vill slå ett slag för att man kan vara producent på Internet”

Dock har eleverna svårt att förstå vad som är Internet och ej. Martin berättar att eleverna kan säga bloggen om nästa allt de stöter på på Internet. Eleverna har även svårt att förstå vad som kommer upp där och inte. Martin anser dock att det viktiga inte är att eleverna förstår tekniken i sig, de behöver inte veta vad en hårddisk är förrän de ställs inför det problemet. Martin jämför detta med bilen. När man sätter sig i en bil är det viktiga inte hur bilen är uppbyggd och hur allt fungerar utan målet. Det är inte förrän något går sönder eller krånglar som man bör kunna detta. Samma sak gäller den digitala tekniken, för de som är födda innan 80talet fastnar

de ofta i datorns teknik. Barnen däremot är istället fokuserade på vart de ska och vad produkten ska bli. Datorns teknik och hur allt fungerar försöker skolan hjälpa till med på datalektioner, där eleverna får lära sig hur man sparar och var det hamnar samt olika program, medan man i klassrummet fokuserar på produkten.

6.1.3 Utveckling till ett positivt användande

Man kan inte undervisa om hur man ska bete sig på Internet utan att knyta det till elevernas egna erfarenheter. Det går bara att lära sig om man befinner sig i den kontexten. Martin kan ibland önska att det någon gång ska komma en olämplig kommentar på bloggen för att kunna ta upp en diskussion i klassen, men det har inte hänt. Antingen beror det på att eleverna har förstått att bloggen är offentligt eller så har eleverna en bra gemenskap där man är snälla mot varandra. Närvaro är viktigt enligt Martin, om man som vuxen är närvarande när eleverna utforskar Internet kommer de få en sund utveckling till användandet av Internet. Han menar att det är en uppfostran som i övriga livet. Martin är inte positiv till diskussionen som förs kring IT-kursplaner utan Martin anser att IT ska genomsyra alla ämnen. Dock kan det vara viktigt att ta upp IT-säkerhet, men den bör inte stå utanför den kontext eleverna befinner sig i.

I klassrummet pratar Martin med eleverna om vad man kan lägga ut och inte, att man ibland kan behöva ha tillstånd samt att det finns regler och lagar på nätet som i övriga samhället. På bloggen använder sig klassen oftast av egna bilder för att göra det lättare. Varje vecka har klassen en uppdragspatrull, två elever som får ett uppdrag som ska lösas. Det kan handla bl.a. om att skriva fakta om ett djur, avståndet från skolbyggnaden till gymnasalen eller mäta en snöhög. Vid dessa tillfällen sätter sig Martin ner med eleverna och frågar dem vad de vill använda för musik, vad de vill få reda på etc. Martin berättar då var på Internet det är okej att hämta dessa saker ifrån och kan samtidigt berätta vilka sidor man kan lita på och varför. Det är viktigt att redan från tidig ålder vara med och guida eleverna för att de ska lära sig vad som är trovärdigt samt vilka regler om upphovsrätt som finns.

6.2 Skola Öster

Skola Öster är en skola som inte har en specifik satsning på IT. Skolan är uppdelad i F-5 samt 6-9. På högstadiet 6-9 har man satsat stort på IT, varje klassrum är utrustat med SMART Board. Det har även startats upp ett projekt där att alla elever ska få en varsin dator. På skolan för de lägre åldrarna finns det en SMART Board som alla klasser får dela på. Den sitter placerad i en samlingssal. Den interaktiva tavlan används sällan och det är få av lärarna som förstår hur den ska användas. Lena har arbetat på skolan i 14 år där hon har följt klasser från år 1 upp till år 5. I dagsläget har Lena en klass 2. Lärarexamen tog hon 1988 och går nu lärarlyftet. I Lenas klassrum är whiteboarden den centrala tavlan där undervisningen sker. Klassrummet är även utrustat med en projektor som är kopplad till datorn som finns i klassrummet. Med hjälp av datorn har läraren möjlighet att visa upp bilder, göra program på datorn som sedan kan spelas upp mot whiteboarden samt visa filmer från exempelvis Internet.

6.2.1 Arbetet i klassrummet

Lenas arbete i klassrummet är av en mer traditionell karaktär då mycket av undervisningen sker på whiteboarden. Klassrummen på skolan har under det senaste året blivit försedda med projektorer kopplade till klassrummets dator. Lena har nyttjat den nya tekniken vid exempelvis uppstart av nya teman. Hon berättar att när klassen skulle starta upp tema kroppen ville eleverna se en rökares lunga. Lena valde då att söka på sökverktyget google och skrev in sökordet. När resultatet kom upp började Lena scrolla ner för att gå in på en sida. Lena berättar då att eleverna sa till henne att man kunde trycka på rubriken bilder istället, eftersom det var det som de ville se. Lena som inte kände till denna möjlighet berättar att hon fick en aha-upplevelse. Hon tycker att det är viktigt att man som vuxen hänger med i den nya tekniken då detta är elevernas vardag. För henne själv går detta i ett långsamt tempo men framåt.

Lena har ingen utbildning inom IT dock berättar hon att när hon började arbeta på skolan fick de gå en datakurs i skrivande. Detta var 1996 vilket gör att denna utbildning inte är aktuell idag. Vid denna period hade de en rektor som var mycket intresserad av den nya tekniken och såg vikten av den. Idag är detta ett eftersatt område på skolan enligt Lena, hon har fått känslan att andra skolor har kommit längre. Lena själv tycker att vissa program är knepigare än andra

och vet själv att hon måste bli bättre. Vid läraryftet hade de en redovisning som skulle presenteras i programmet PowerPoint, Lena fick då hjälp av sin yngre dotter med att göra presentationen då hennes kunskaper inte räckte till. Lena är en typisk digital immigrant där Internet inte är lika självklart som för hennes digitalt infödda dotter.

6.2.2 Elever och Internet

Lena anser att det är viktigt att använda sig av Internet i undervisningen för att fånga elevernas intresse. Hon vet att smartboarden har stora möjligheter även fast hon inte vet hur den fungerar. Att släcka ner ett klassrum och fokusera på ett bildspel fångar alla hennes elever, även de med mer spring i benen. Trots alla möjligheter som följer med Internet finns det även svårigheter. Lena börjar med att poängtera hur duktiga eleverna är och att de ofta kan mycket mer än läraren men när det kommer till att sälla ut vad som är relevant blir det svårt. Hon är kluven till att eleverna själva ska få sitta vid datorn och leta fakta, erfarenhet har visat att det oftast inte fungerar. Oftast fungerar det inte av den anledningen att man som lärare inte räcker till. Man behöver sitta ner med varje elev och det är sällan det fungerar. Dessutom har de flesta klassrum på skolan enbart en dator vilket gör det svårt för eleverna att använda den. Det blir oftast att den datorn blir lärarens. För att eleverna ska lära sig måste det finnas tid och redskap, att man tillsammans med eleverna diskuterar det som de möter på nätet, på så sätt tror Lena att man kan hjälpa eleverna att ha ett kritiskt synsätt till det som de möter.

På fritiden använder dock eleverna datorn mycket. Lena berättar till hennes förvåning att det finns elever i hennes klass som har facebook, annars är det youtube som roar eleverna där klipp skickas mellan elever, men även spelsidor är populära. Lena tycker att det är viktigt med datakunskap för de yngre eleverna dock finns detta inte på skolan. ”Vi ska ju stå emot lite, vad ska man säga? skräpkultur... vi ska ju stå lite för det goda, inte vara fördömande men ändå visa på det goda” Säger Lena. Men vad är då det goda? Lena tenderar att se Internet som en skräpkultur där de unga vistas, en ung skräpkultur. Lena berättar att Internet har stora möjligheter och att man bör lära eleverna hur man tar tillvara på allt som finns. Lena menar att

man bör visa eleverna det goda som finns där, att Internet inte enbart handlar om spel och sociala sajter.

Vid frågan om Communitys och exploateringen som sker där anser Lena att det finns ett problem, då många lägger upp bilder utan att tänka sig för innan. Hon är själv ny användare på facebook och ser att många lägger upp bilder och filmklipp. Lena tycker att det finns en privat sfär och förstår inte varför man vill exponera sig på det sättet. ”Rent privat gillar jag det inte, men för tonåringar kan jag förstå att det är spännande, vad de gjorde på den festen eller kryssningen. Jag tycker det är helt förfärligt. Jag vill inte veta, jag vill inte se.” Lena har även ställts inför dilemman gällande vän-förfågningar där en elev i hennes nuvarande klass ville bli hennes vän på sajten. Efter att ha skrivit mail till eleven via sidan beslöt hon att acceptera förfrågningen men hon tillägger att det nog inte är så bra.

6.3 Sammanfattning av skola Söder och Öster

På skola Söder och Öster arbetar lärarna på två olika sätt med tanke på användandet av Internet i undervisningen. Det som slår mig är att lärarna i de två klasserna är av olika generationer. Martin född på 80-talet kan anses som en digital infödd, med Preskys kriterier, medan Lena tillhör de digitala immigranterna. Martin lever mer i den digitala kultur som hans elever lever i än vad Lena gör. Dock anser de båda att det är viktigt att man använder sig av den nya tekniken för att fånga eleverna. Men om Internet verkligen används för att främja eleverna lärandeprocess i Martins klassrum kan diskuteras. Martin är revolutionerande i sitt sätt att använda tekniken men som han själv uttrycker det reagerar inte eleverna med ett större intresse för den interaktiva tavlan. De är redan skolade från tidig ålder med digital undervisning och ser tavlan som en naturlig del i undervisningen. Martin poängterar själv i intervjun att det är till följd av hans intresse som har bidragit till att klassrummet är rustat med digitala verktyg. Alla lärare har olika lärarstilar utifrån intresse och kunskap att just Martin har ett intresse för teknik, behöver inte betyda att det är en bättre lärarstil än någon med ett mindre utrustat klassrum. För när man kommer till kritan är det vad eleverna lär sig och att det är ett lustfyllt lärande oavsett om det sker mer traditionellt eller med digital teknik. Är det då intresset för

den digitala tekniken som främjar kunskapsinhämtningen? Lenas klass har undervisning som oftast sker på ett mer traditionellt sätt. Lena kan då se, vid de tillfällen Internet används, att elevernas intresse fångas. Utifrån Lenas berättelse kan man se att variationen är en bidragande faktor till det ökade intresset. Internet används inte som röd tråd i undervisningen utan används enbart ibland, vilket gör det spännande och skapar på så sätt ett intresse. Att skapa ett intresse är viktigt enligt Dunkels som menar på att efterlikna elevernas värld de lever i gör att eleverna lättare hittar lusten att lära. (Pålsson, 2010) Båda lärarna arbetar med yngre elever, elever som vistas på nätet men som är i starten till sitt utforskande och sin förståelse för vad som finns där. Barn och unga lever idag i en digital barnkultur där Internet användas både på fritiden och i skolan. World Internet Institute (2009) visar i sin rapport att 97% av barnen i gruppen 9-11 år använder Internet någon gång och att 45% av 9-11 åringarna använder Internet dagligen. Det dagliga användandet ökar med åldern och med detta i åtanke kan det med stöd av siffrorna vara aktuellt att ta tillvara på Internet i undervisningen. En av fördelarna är man får en undervisning som utgår ifrån elevernas erfarenheter. Dock behöver det inte betyda att man använder Internet dagligen men att Internet går att finna i undervisningen. Dunkels anser att det är viktigt att använda Internet då läroböcker inte räcker till för att lära sig allt man behöver veta. Det sker ett enormt informationsflöde på Internet och att förstå, värdera, hitta och dra slutsatser är en viktig del i Internetanvändandet. (Pålsson, 2010) Martins arbete med Internet genomsyrar alla ämnen vilket bidrar till att eleverna får lära sig successivt om Internet, både om källkritik och förstå sin roll på Internet.

Båda lärarna är medvetna om att eleverna vistas på nätet på sin fritid, vissa mer än andra. Lena hade några elever i klassen som har Facebook och som har börjat använda nätet som en virtuell fritidsgård. En bidragande faktor kan vara att eleverna börjar känna sig trygga i att kommunicera med text. Dock är detta något som inte tas upp under undervisningstimmar. Skola Söder har satsat på att få de verktyg som behövs för att genomföra digital undervisning, dock skiljer det sig hur mycket man använder datorn i undervisningen mellan lärare på skolan. Martin har ett stort intresse för tekniken och har på så sätt utformat en undervisningsmetod utifrån detta. Skola Öster däremot har, som Lena påpekar, ännu inte satsat på IT i skolan för de yngre eleverna. Skola Öster har liknande problem med för få datorer till varje elev som tas upp i rapporten som tidigare nämnts. (Thullberg, Millstram, 2009) I klassrummen på skola Öster finns det bara en dator som är tillgänglig för klassen, dessutom har lärarna på skolan

ingen utbildning inom IT. Kompetens på området saknas vilket gör att undervisningen för eleverna inom IT hämmas.

Skolan ska ge barnen en beredskap inför framtiden genom ett historiskt perspektiv men även i att ge en bred kunskap i skolans ämnesområden. (Lpo94; 6-9) Internet har en stor plats i samhället, nästan på varje, om inte alla, arbetsplatser finns det en dator med uppkoppling. Dessutom så vistas barnen redan från tidig ålder ute på Internet, något som både Martin och Lena påpekar. De båda lärarna är medvetna om Internets plats i samhället men de arbetar på olika sätt trots liknande åsikter. Det man kan urskilja från de bådats utsagor är att de har olika mycket kunskap gällande tekniken. Lena fastnar mer i teknikens konstruktion vilket är karaktäristiskt för digitala immigranter medan Martin ser möjligheter och gärna prövar sig fram för att lära sig. Thorslund (2007) menar att det är viktigt att man som vuxen tar sig tid att stödja eleverna i sitt möte med Internet, dock kan jag se svårigheter med detta om man som lärare känner att man inte har tillräcklig kunskap, så som Lena. Thorslund menar då att man måste ta sig tid att lära sig var eleverna vistas så att man kan nå ut till dem. Lärare har möjlighet att få information och hjälp från skolverkets hemsida Kolla Källan. Där kan lärarna läsa artiklar, få information men även tips och idéer om undervisningsmaterial. Av den litteratur så som Thorslund (2007), Thorslund, Lindqvist (2008) samt Öhrlund, Hellqvist (2008), som tar upp barn och Internet, kan man dra slutsatsen att det finns för få vuxna närvarande på nätet samt att barn behöver stöd i mötet med Internet. Lena, som många andra lärare, känner att hon inte har tillräcklig kompetens på området. (Thullberg, Millstam, 2009;16) Lena kan se en digital generationsklyfta mellan sina elever och henne själv och hon gör sitt bästa för att hänga med, trots att det går i ett långsammare tempo än för de yngre. Lena följer Presklys råd om att ta in den digitala kulturen i undervisningen, men hennes hinder är hennes bristande kunskap. Lena använder sig av projektorn för att titta på filmer och bilder men för att utveckla användandet saknar hon kompetens. Lena är trots detta positiv till tekniken och ser dess möjligheter då hon tydligt kan se hur tekniken fångar hennes elever. Vikten av att ta in de ungas kultur in i skolan visar sig tydligt då Lena berättar om hur alla elever i klassen fångas av att projektorn slås på. På denna punkt kan man se en skillnad från Martins klassrum. När han beskriver elevernas intresse är det mer en självklarhet att använda den nya tekniken än att eleverna fångas extra av den. Man måste komma ihåg att dessa elever är så pass vana att arbeta med tekniken att de inte uppfattar detta som speciellt. Martins sätt att ta in tekniken i undervisningen visar på att

man redan från tidig ålder kan arbeta med Internet och på så sätt förbereda eleverna på den digitala framtiden.

6.4 Vad säger experterna?

Här nedan kommer de intervjuer som har utförts med experter på området att presenteras. Intervjupersonerna har kopplingar till olika organisationer och hemsidor vilket kommer att vävas in i presentationen av deras åsikter, tankar och idéer.

Johnny Lindqvist

Johnny Lindqvist arbetar bland annat för Surfa Lugnt där han bloggar och är expert på ungdomskommunikation. Han hjälper Surfa Lugnt med kommunikationen mot vuxna så att de blir mer engagerade i barnens nätvardag. Lindqvist har ingen utbildning inom IT utan det är intresset som har styrt in honom på ämnet. Han började med att arbeta för Friends och hamnade så småningom in på området mobbing och Internet, utifrån det ämnet har han sedan arbetat vidare. Lindqvist arbetar även tillsammans med medierådet där han föreläser till medarbetare för BRIS. Lindqvist har även skrivit ett pedagogiskt material för Ungdomsstyrelsen som handlar om sexuell exploatering på Internet, utifrån det materialet föreläser Lindqvist för organisationer som utbildar medarbetare samt för pedagoger. Lindqvist har även skrivit boken *Ungas integritet på nätet* (2008) tillsammans med Ewa Thorslund för Stiftelsen .SE med metodmaterial till. Johnny Lindqvist bedriver även en hemsida tillsammans med Ewa Thorslund, UngaOchInternet där de båda har arbetat fram olika case för pedagoger som arbetar med barn och unga. Casen handlar om problem som startar på Internet men som tar sig i uttryck i skolan och hur man som pedagog kan arbeta emot det.

6.4.1 Barn och Internet

För att kunna nå ut till barn och unga som vistas på nätet anser Johnny Lindqvist att man som vuxen måste förstå. Det viktiga är inte att förstå tekniken utan hur de olika sidorna fungerar som barnen vistas på. Lindqvist tar upp exempel på olika sidor så som Bilddagboken, Facebook och Hamsterpaj som är populära bland barn och unga.

Surfa in på bilddagboken och försök att förstå varför 1,4 miljoner svenska ungdomar är medlemmar där. Det är din uppgift. Vad är det som är så roligt? Vad är det som gör att de har så mycket kids som kommer tillbaka? Förstår man roligheten i det då kan man också förstå varför användandet ser ut på ett visst sätt. Och då kan man också förstå hur man ska nå fram.

Det är många vuxna som inte hänger med i barnens och de ungas liv på nätet. Lindqvist menar dock att det är viktigt att försöka förstå och framförallt vara närvarande. Med Internet kommer mycket positivt så som att man har möjlighet att breda ut sin identitet, det öppnar kontaktvägar, öppnar vägar kring information och kommunikation. Men det finns dock negativa effekter med Internet när vuxna ej är närvarande. De faror som Lindqvist ser med nätet är inte samma faror som blåser upp i media, han menar att faran är den gränslösa synen på sin egen person. Många unga publicerar allt om sig själv vilket kan få en stor publik. Det är inte den stora publiken i sig som kan bli jobbigt utan det räcker att 180 personer har sett det man har skrivit/ lagt ut och att de 180 går på samma skola. Ett stort problem enligt Lindqvist är att unga har svårt att begränsa sig. Undersökningen *Se mig* (2009) som gjorts av Ungdomsstyrelsen visar att ca 90 % av ungdomarna sitter ensamma framför datorn, konsekvenserna kan då bli bl.a. grooming, där oftast äldre män får en inblick i ungas liv. Lindqvist menar att det inte skulle hända om unga visste hur man begränsar sig samt att det finns ett vuxet skyddsnät kring de unga. Unga idag måste få information om hur man bör hanterat sin situation på nätet. I boken *Ungas integritet på nätet* har Lindqvist och Thorslund skrivit om hur unga kan tänka kring sin exploatering. Boken är en guide för vuxna kring barn så som föräldrar och pedagoger och det finns även ett metodmaterial man kan arbeta med i klassrummet eller med kollegor.

6.4.2 Vad kan då skolan göra?

Som lärare behöver man uppdatera sig i hur den digitala världen fungerar. Lindqvist anser att man måste vara medveten om att den tid som eleverna lever i idag inte är samma tid som jag som vuxen kommer ifrån. Lindqvist tar ett exempel med ordet vänner. Ordet vänner kan sända ut olika slags signaler till eleverna. Det är inte längre självklart att man kopplar ordet vänner till en person man umgås med i verkligheten utan det kan vara vänner man enbart har på Internet. Lindqvist menar även att det är viktigt att man försöker ta in elevernas vardag in i undervisningen. Internet idag är en stor del av barn och ungas vardag och det bör få mer plats i skolan. Lindqvist skulle vilja att skolan utnyttjade nätet på ett annat sätt än vad många skolor gör idag. När man försöker förnya undervisningen till att bli mer modern har man många gånger lyft ut den traditionella undervisningen på en digital plattform. Man har då inte ändrat något annat och det gör lärare väldigt osäkra. Osäkra lärare på nätet enligt Johnny Lindqvist kommer fungera inte, man bör istället ta det som lärare känner sig trygga i, att förmedla kunskap och ändra t.ex. sättet att redovisa på. Det är fortfarande ett darrande papper längst fram när eleverna ska redovisa, man bör istället låta eleverna använda sig av all den teknik som finns, vilket inte alls behöver leda till att läraren sitter framför datorn.

När man i klassrummet tar upp källkritik och kritiskt tänkande bör även det förändras i skolan. Man behöver inte enbart använda sig av olika faktasidor utan diskutera allt man kan möta ute på Internet. Det gäller att vara med redan från tidig ålder enligt Lindqvist, genom att diskutera de sidor barnen möter, reklam, vad som är sponsrat och inte sponsrat, samt hur man bör tänka på sin egen integritet. Man bör förbereda barn på livet ute på nätet som livet i övrigt. Har vi vuxna som förstår så har vi vuxna som kan stötta barnen och då kommer barnen att ha en tryggare tillvaro på nätet enligt Lindqvist.

6.5 Ewa Thorslund

Ewa Thorslund arbetar nu för IT- och telekomindustrin. Hon har arbetat länge med IT-frågor både för näringsliv samt offentlig sektor. Thorslund arbetar även med Medierådet där hon har gjort häften, där målgruppen har varit vuxna, som har handlat bl.a. om Internet hur vuxna kan hjälpa barn. Ewa Thorslund sitter nu som ledamot i Medierådet och arbetar med frågor gäl-

lande barn, unga och Internet. Thorslund har även skrivit böcker så som *Säker på Internet?* och böcker tillsammans med Johnny Lindqvist som tidigare har nämnts samt deras hemsida UngaochInternet.

6.5.1 Barn och Internet

Ewa Thorslund är i grund och botten positiv till teknik och anser att man inte ska förbjuda och begränsa barn att använda den, däremot bör man lära barn att hantera den information de möter. Barn bör lära sig att bli kloka Internetanvändare så att det klarar av att fatta beslut när så krävs, då vuxna inte kan vara närvarande jämt. Vad krävs då för att kunna fatta kloka beslut? Enligt Thorslund ska man börja med att prata om nätet. Vuxna har lätt att säga att man inte kan, men enligt henne handlar det inte om att förstå tekniken utan det handlar om sunt förnuft och erfarenhet. Ett sätt att börja prata om Internet är att fråga vad barnen gör där ute för att sedan gå in och prata om de specifika sidorna. Det är viktigt att prata om att barnen inte ska göra något förhastat på nätet, tänka på vad man publicerar samt lära barnen att förstå att vissa sidor kan man lita på mer än andra. Dock tycker Thorslund att man inte bara ska varna för alla farliga saker som händer. Media ger ofta en bild av att nätet är eländigt och svart, där pedofiler och bedragare finns. Istället bör man fokusera på de roliga sakerna och be barnen visa vad de gör, exempelvis det senaste youtube-klippet. Barn vill för det mesta att man som vuxen visar ett intresse för vad de gör. ”Har man en pågående dialog och om de råkar ut för något knasigt så kanske det känns lättare att vända sig till en.” säger Ewa Thorslund. Hon fortsätter att berätta att det både kan vara en pedagog eller en förälder som barnet vänder sig till, det viktiga är att det är vuxna som vet vad barnet gör och att han/hon känner till det.

6.5.2 Vad kan då skolan göra?

Skolan bör ha en dialog med eleverna om Internet, de faror som finns och hur man hanterar sin situation där. Ewa Thorslund tror att läraryrket handlar mycket om prestige, att läraren av tradition är någon som står längst fram och kan mycket mer än barnen. I och med Internets frammarsch har rollerna blivit ombytta i många klassrum. Barnen kan mycket mer om nätet, de förstår sig på Communitys och andra sidor de vistas på mer än de vuxna. Thorslund anser

att man som lärare måste sänka garden, tillåta eleverna att kunna mer och att man tillsammans med dem kan diskutera och hjälpas åt. Thorslund och Lindqvist har tillsammans tagit fram ett diskussionsmaterial för lärare, vilket kan göra denna process lite lättare. Med hjälp av materialet får läraren konkreta övningar med medföljande diskussionsfrågor. Dock är Thorslund inte orolig för skolan, hon menar på att om det finns verktyg så kommer de att användas. Thorslund är mer orolig över föräldrarollen, föräldrar som inte tar sig tid. Dock menar hon på att detta är en generationsfråga, det man diskuterar nu kommer inte att behöva diskuteras på samma sätt när de unga som har växt upp med Internet skaffar familj.

Ewa Thorslund anser att datakunskap i skolan är viktigt. Dock är IT i skolan oftast traditionellt upplagt med datasalar där eleverna ska få lära sig olika programvaror. Thorslund önskar dock att man inte skulle arbeta på ett sådant sätt utan att IT var en del av alla ämnen. Att man på svenskan pratar om social interaktion, på gymnastiken pratar om varför man inte ska fotografera varandra i omklädningsrummet samt att man på historien pratar om källkritik. Det är dock viktigt att det kommer in naturligt i undervisningen avslutar Thorslund.

6.5.3 Sammanfattning av intervjuerna med experterna

Vad har då experterna sagt sammanfattningsvis? Enligt både Lindqvist och Thorslund behövs det fler närvarande vuxna på nätet. Lindqvist anser att man som vuxen måste sätta sig ner och förstå varför de unga spenderar så pass mycket tid som de gör på olika hemsidor. Det är då man som vuxen/lärare kan ta till vara på de ungas intressen och föra in de i undervisningen. Båda är positiva till tekniken och ser mer möjligheter med Internet än faror. Farorna kommer utav ett bristande skyddsnät av vuxna. Båda ser att barn och unga spenderar mer tid på nätet och att detta måste tas upp i skolan. Lindqvist anser att skolan måste uppdatera sig för att förstå den värld eleverna lever i. Lärare och elever lever inte i samma kultur men man måste som lärare ha förståelse för deras digitala kultur för att kunna nå fram. Lindqvist stödjer Dunkels idé om att man måste få in elevernas värld och informella lärande i undervisningen. Man behöver inte, som lärare, vara expert på tekniken för att kunna föra in den i klassrummet, utan man bör låta eleverna, vid exempelvis redovisning, använda tekniker de själva kan hantera. Lindqvist är mycket positiv till den nya tekniken men bör allt bytas ut till att vara digitalt?

Troligen inte då man kan förlora mycket annat genom att göra all undervisning digital. Att göra presentationer med hjälp av teknik är bra till en viss del men det är även viktigt att eleverna får lära sig att använda talets förmåga och rösten. Jag tänker då framför allt på att hålla tal. Att hålla ett tal som många av eleverna kommer att göra i vuxen ålder kräver en annan sorts kunskap som inte kan tas hjälp av tekniken. Men jag säger för den delen inte att den digitala tekniken är dålig utan tvärtom, den för med sig mycket gott dock bör man inte glömma den traditionella pennan. Det är genom att använda Internet som elever kan lära sig och få ny kunskap om den information de möter.

Thorslund tror dock att skolan kommer att kunna utvecklas, bara de får verktyg. Dock visar rapporten från skolverket (2009) att mycket även handlar om kompetens, många lärare känner att de har brister gällande IT-kompetens. Skola Öster är ett annat exempel som visar på det motsatta. Skola Öster har en SMART Board uppkopplad på skolan men som sällan eller nästan aldrig används. Lärarna använder sig inte utav den interaktiva tavlan på grund av kunskap saknas. För att kunna använda ett verktyg behövs kunskap vilket tydligt visas på skolan. Att ge skolor verktyg till att bedriva undervisning om Internet krävs kunskap från lärarnas sida. Thorslund säger i intervjun att lärarna måste sänka garden och få hjälp av eleverna, visst låter det som en fin idé men frågan är om lärare kommer att göra lektionsplaneringar som kräver att eleverna visar vägen. Thorslund har dock en poäng med att Internet bör genomsyra alla ämnen, vilket är viktigt för att eleverna ska förstå att Internet har stora möjligheter.

Tanken om den virtuella fritidsgården stöds både av Thorslunds och Lindqvist uttalande om hur ungas liv på nätet ser ut. Det är som en fritidsgård men obevakad av vuxna. Vuxna måste ta sitt ansvar att förmedla hur man ska hantera sin situation på nätet. Man behöver diskutera med barnen om deras roll på nätet, hur man agerar, publicerar, reflekterar kring olika sidor på nätet. Det viktiga enligt både Thorslund och Lindqvist är att man gör det utifrån barnen och deras intressen och vardag på nätet. Man bör alltså utgå ifrån barnen, om de håller till på Communitys, då prata om elevernas integritet samt allt de möter på sidorna. Om man ska prata om källkritik, enligt Lindqvist, bör man göra det på ett nytt sätt. Man kan då exempelvis gå in på Bilddagboken och prata om företag som kan köpa platser där, se vad de vill förmedla. Det viktiga är att man gör det utifrån elevernas referenser.

7 Slutsatser

Det har varit mycket svårt att få lärare att ställa upp på att prata om detta ämne, vilket kan tyckas märligt med tanke på de IT satsningar som har gjorts i skolans värld. Är det prestigens i läraryrket som gör att lärare inte vill ställa upp när de känner sig okunniga? Det kan mycket möjligt handla professionalism, att man ogärna diskuterar brist i sin kompetens. I skolverkets rapport (2009) ansågs sig lärarna behöva mer kompetens för att kunna använda digitala medel in i klassrummet. Man kan även börja spekulera att man som lärare oftast har en förväntan på sig att kunna ta till sig det nya. Lena är mycket medveten om att hon behöver utveckla sin digitala kompetens, kritisk och säker användning av Internet, men förväntningarna kommer inte från skolledningen utan av samhället i stort. Lena som digital immigrant ser hur den yngre generationen kan mycket mer än hon själv, även hennes elever på 8 år kan mer. För att hänga med och ta till sig den nya tekniken som de digitalt infödda ser som självklarheter behövs kompetensutveckling.

Men blir undervisningen verkligen bli bättre för att man använder sig av digital teknik? Lena kunde se på sina elever att de var intresserade av Internet, att alla visade ett intresse för Internet när det väl användes. Martins elever däremot visade inget större intresse för just de digitala medel som dagligen användes i undervisningen. Ett lustfyllt lärande är viktigt för att eleverna ska ta till sig ny kunskap. För att skapa känsla av lust behöver det i sig inte betyda att man måste använda sig av Internet. Undervisningen i syfte att lära sig matematik eller läsa kräver inte att man använder en dator. Martins sätt att använda SMART Board dagligen i undervisningen är revolutionerande men om det är ett bra sätt att göra det på kan diskuteras. Negativa effekter för digital undervisning är likväl som traditionell undervisning enformighet. Positiva effekter är dock att eleverna redan från tidig ålder lär sig att hantera Internet som ett verktyg för kunskapsinhämtning. Att man redan från tidig ålder bl.a. lär sig om källkritik och hur man tar ansvar för sin roll på nätet. Detta stöds både av Lindqvist, Thorslund och Dunkels. För ju äldre barnen blir ju mer spenderar de på nätet, vilket kan utläsas av rapporten Svenskarna och Internet (2009). Då elever använder Internet som en virtuell fritidsgård behövs det kunskap om hur man hanterar sin situation där.

Enligt experter på området bör man vägleda eleverna mer än vad man gör idag när det kommer till Internet. Det finns brister i hur vuxna hanterar barns situation på nätet, oftast då genom att inte göra något. Rapporten *Svenskar och Internet*(2009) bekräftar det som experterna säger, att fler barn vistas på nätet samt att mängden timmar bli fler. Barn vistas mycket på Communitys där den gränslösa synen på ens egen person påträffas vilket är en stor fara som bör uppmärksammas enligt Lindqvist. Att unga vistas på Communitys redan i tidiga åldrar bekräftas av Lenas elever. Experterna på området anser att vuxna bör bli mer engagerade i vad barnen gör i den kultur de lever i. Det finns en digital generationsklyfta mellan de vuxna och barnen. I skolan kan man urskilja detta genom att lärare inte förstår den teknik som eleverna behärskar och kan på så sätt inte nyttja den i undervisningssyfte.

Martin använder sig av Internet i sin undervisning där han strävar mot att eleverna själva ska förstå att man inte enbart behöver vara konsument på Internet utan även producent. Martin arbetar med att använda Internet som en röd tråd genom all undervisning, vilket experten Ewa Thorslund ser som exemplariskt. På så sätt kan han ta upp problem direkt i undervisningen när sådana dyker upp, exempelvis regler och lagar som finns på nätet, vad man publicerar och vilka texter man kan lita på. Men Martin har brister då han enbart tar upp sådant som händer i klassrummet eller på bloggen. Han vill gärna att någon elev skulle skriva en dum kommentar för att kunna ta upp problemet. Martin är väldigt bunden till kontexten, kanske rent av för mycket då han inte tar upp problem som kan hända. Thorslund och Lindqvist har på sin hemsida olika case, de menar på att skolan behöver diskutera händelser som sker ute på nätet och som i många fall tar sig i uttryck i skolan. På så sätt kan skolan hjälpa till att skapa en virtuell fritidsgård som känns trygg, då eleverna själva förstår ansvaret de har. Att eleverna förstår att det inte är någon skillnad på hur man betar sig på Internet och i verkligheten. Experterna menar att man som vuxen och lärare bör spendera tid på de sidor där eleverna vistas så man får förståelse, genom förståelsen kan man nå fram till eleverna. Ta tillvara på det som eleverna gör ute på Internet och ta in det i undervisningen.

Både Thorslund och Lindqvist pratar om olika Communitys och de problem som kan dyka upp via dem, så som integritet och exploatering, detta är ämnen som man på varken skola Söder eller Öster har pratat om. Förklaringen jag då har fått från båda skolorna är att eleverna

är så små och att de flesta inte vistas där. Jag kan urskilja en tendens till mognadskrav som Enochsson (2007) upptäckte i sin studie kring informationssökning. Från skola Östers sida hade Lena inte funderat så mycket kring att ta upp exploatering på nätet med eleverna, mer än att hon har reagerat när hon själv har vistats på sajten Facebook. Här kan man se brister på de båda skolorna och vad de bör göra enligt experterna. Både Thorslund och Lindqvist ser ett problem med barns integritet på nätet och att detta bör tas upp.

De två lärarna är olika i sitt sätt att bemöta den digitala barnkultur som råder just nu. Martins arbetssätt kan ses som banbrytande när man läser rapporten från Skolverket om skolan och IT (Thullberg, Millstram, 2009). Han för in IT i undervisningen på ett naturligt sätt vilket enligt både experterna och Dunkels (2010) åsikter är exceptionellt. Skola Öster har inte kommit lika långt i sitt sätt att bemöta den digitala kulturen. Skolan har inte satsat på att föra in tekniken i undervisningen vilket framkommer av Lenas berättande om sitt undervisningsupplägg. Skola Östers IT- situation är mer representativ för Skolverkets rapport om brister i IT kompetens.

Vad skolor bör göra enligt experter och den litteratur som presenteras i arbetet är att man bör satsa på IT i skolan, vuxna måste bli mer IT kompetenta. Jag har inte funnit någon litteratur som säger mot denna åsikt. Det har skett olika satsningar det senaste decenniet för att rusta upp skolor, men det har visats i rapporter att många skolor fortfarande har för få datorer och lärare som har för lite kunskap. Med experterna i ryggen behövs det engagerade vuxna som kan vägleda barn och unga till att få en granskande och kritisk syn på det de möter ute på Internet men även sin egen roll. Lärare behöver engagera sig mera i att förstå vad de unga gör ute på nätet och inte lägga allt för mycket energi på att förstå tekniken. Det är genom engagemang och framför allt arbete med Internet i skolan som elever får den kunskap de behöver för att kunna hantera sin situation när de väl är ute på nätet. De behöver få hjälp i mötet med det informationsflöde som sker, skolan kan inte blunda och tro att elever lär sig av sig själva.

8 Käll- och litteraturförteckning

Enochsson, Annbritt (2007). *Internetsökningens didaktik*. Liber AB

Erlandsson, Hans (2006). *Barn, unga och Internet- allt med alla alltid*. Docendo Sverige AB

Findahl, Olle (2009). *Svenskarna och Internet 2009*. World Internet Institute

Findahl, Olle & Zimic, Sheila (2008). *Unga svenskar och Internet 2008*. World Internet Institute

Halldén, Gunilla (2007). *Den moderna barndomen och barns vardagsliv*. Carlssons bokförlag

Hellqvist, Per, & Öhrlund, Dag (2008). *Skydda ditt barn på Internet*. Forma Publishing Group AB

Hernwall, Patrik (2003). *Barn@com – att växa upp i det nya mediasamhället*. HLS Förlag

Heywood, Colin (2005) *Barndomshistoria*. Studentlitteratur

Johansson, Karin & Lindblom, Pelle och Rask, Stig Roland (2007) *Unga nätkulturer - röster om nätet, framtiden, värderingar och lärande*. KK-stiftelsen.

Lindqvist, Johnny & Thorslund, Ewa (2008). *Ungas integritet på nätet – En guide för föräldrar, pedagoger och andra viktiga vuxna*. .SE (Stiftelsen för Internetinfrastruktur)

Kvale, Steinar & Brinkmann, Svend (2009). *Den kvalitativa forskningsintervjun*. 2. uppl. Studentlitteratur.

Prenskly, Marc (2001). *Digital Natives, Digital Immigrants*. On the Horizon, MCB University Press, Vol 9 No 5.

Pålsson, Stefan (2008) Informationskompetens – *nyckeln till lyckade studier*. Skolverket <http://www.skolverket.se/sb/d/3359/a/18686> (2010-03-01)

Pålsson, Stefan (2010) *Ge plats för digitala medier i skolans undervisning*. Skolverket <http://kollakallan.skolverket.se/saker/artiklar/geplats> (2010-03-01)

Skolverket (1994) *Läroplanen för det obligatoriska skolväsendet, förskoleklassen och fritidshemmet, Lpo94*. Elektronisk. <http://www.skolverket.se/publikationer?id=1069> (2010-03-08)

Skolverket. *Kursplanen för svenska*. Elektronisk. <http://www.skolverket.se/sb/d/618> (2010-03-08)

Thorslund, Ewa (2007). *Säker på nätet?* Bonito/ Bonnier Carlsen Bokförlag.

Thullberg, Per & Millstam Pär (2009). *Redovisning av uppdrag om uppföljning av IT-användning och IT-kompetens i förskola, skola och vuxenutbildning*. Skolverket. Elektronisk. <http://www.skolverket.se/publikationer?id=2192> (2010-03-16)

Thullberg, Per & Millstam Pär (2010). *Redovisning av uppdrag om uppföljning av IT-användning och IT-kompetens i förskola, skola och vuxenutbildning*. Skolverket. Elektronisk. <http://www.skolverket.se/publikationer?id=2373> (2010-04-12)

Vetenskapsrådet (2002). *Forsknings principer, inom humanistiskt- samhällsvetenskaplig forskning*. Vetenskapsrådet

Bilagor

8.1 Bilaga 1 - Intervju med experterna

Har du någon utbildning inom IT ? Något du känner att du har användning av i ditt yrke?

Du arbetar bland annat med Surfa Lugnt, kan du berätta om ditt arbete där, vad har du för roll?

Hur når organisationen ut till vuxna i barnens närhet?

Vad har ni fått för respons från vuxna?

Hur kom det såg att du började intressera dig för unga och Internet?

Vad jag har förstått har du många olika projekt på gång. Vad gör du när du inte arbetar för Surfa Lugnt?

Vad för risker kan man se med unga och Internet?

Vad kan man från skolans sida göra för att hjälpa elever till deras användande av Internet?

Tycker du att skolan arbetar tillräckligt med att informera och hjälpa barn? Finns det brister?

Vad skulle du säga till lärare som är rädda för Internet och känner att de inte kan tillräcklig kunskap för att lära ut och informera elever om Internet? Finns det tips som gör att det blir enklare att förstå?

Vilka faror finns det med nätet? Vad är positivt?

Tycker du man bör arbeta aktivt med att informera unga om faror med nätet?

Kritiskt tänkande kan vara viktigt vid kontakt med information och olika sidor på nätet. Hur kan man hjälpa unga med att sälla den information som de möter?

Vilka åldrar spenderar mycket tid på nätet?

I vilken ålder bör man informera om Internet och dess funktion?

Varför är det viktigt att vara närvarande på nätet?

Hur förmedlar du den kunskap du besitter till vuxna i barns närhet som lärare?

Har du en vision om hur du vill att det ska se ut? (Jag tänker då på skolans ansvar för unga på nätet, ungas säkerhet osv.)

Har du några enkla tips som man bör tänka på som lärare när man arbetar med elever i de yngre åren?

Du har även en hemsida som heter UngaOchInternet. Vad är målet med den hemsidan?

Har ni fått bra respons av lärare?

Hur når ni ut till skolor så att de vet att sidan finns?

Är det något som du vill tillägga som du känner inte har kommit med?

8.2 Bilaga 2 – Intervju med lärarna

Hur länge har du arbetat som lärare?

Har du någon utbildning inom datorer och dylikt?

Hur kom det säg att du startade upp bloggen som ni har för klassen? *

Hur använder ni bloggen?*

Vad har du fått för respons från elever och föräldrar, övriga lärare?*

Använder du datorer/Internet i undervisningen?

Kan du se några faror med Internet?

Vad är positivt med Internet?

Tycker du att det är viktigt att barnen får använda sig av datorer?

I vilken ålder bör man börja använda sig av Internet?

Vad skulle kunna vara en bra start för arbete med datorer för de lägre åldrarna?

Är det viktigt att eleverna får möjlighet att använda Internet för tex faktasök?

Hur hjälper man eleverna att ha ett kritiskt tänkande gällande informationssökning på Internet?

Behöver man ha undervisning i datakunskap även för den nya generationen som växer upp?

Kan du märka att dina elever vistas ute på nätet på sin fritid? Vad gör de där i såna fall?

Diskuterar ni något i klassrummet och datorer och vad man kan göra ute på nätet?

Känner du att du hänger med i den tekniska utvecklingen?

Tycker du att man som lärare har tillräcklig kunskap om datorer och Internet för att kunna vägleda eleverna?

Har du fått gå någon kurs om barn och datorer efter din utbildning?

Hur går pratat om Internet och nya digitala medel som verktyg i undervisningen på skolan?

Tycker du att skolan arbetar tillräckligt med att informera unga om Internet?

Vilka medel skulle göra det lättare för dig att använda Internet i klassrummet?

Finns det sidor på Internet som du rekommenderar dina elever att använda vid exempelvis faktasök eller liknande aktiviteter?

Har du varit inne på en sida för att få information om barn och Internet?

* Frågor till lärare Martin